Journal of **G**ifted **E**ducation **R**esearch, 2014, 2(2), 16-26.
Üstün **Y**etenekliler Eğitimi **A**raştırmaları **D**ergisi, 2014, 2(2), 16-26.
ISSN: 2147-7248, http://uyad.beun.edu.tr/

Attitudes of Candidate Teachers towards Multicultural and Gifted Education *

Hasan Said TORTOP**

Received: 09 September 2014 **Accepted:** 01 November 2014

Abstract: Nowadays problematic issues which multicultural and gifted education that became more important in educational policy. It was unavoidable that perusing these topics at teachers education. This study was aimed that investigate to candidate teachers attitudes towards multicultural and gifted education. Data was obtained from 120 candidate teachers enrolled in Bulent Ecevit University Eregli Educational School at 2011-2012 educational term. Data tools are; Opinions about the Gifted and Their Education (OGTE) and Teacher Multicultural Attitude Survey (TMAS) were used. At results of study candidate teachers attitudes towards gifted education did not differ from according to age/gender/department, but attitudes towards multicultural education only differ from gender ($p<.05$). Besides there was a relationship candidate teachers attitudes towards gifted education between multicultural education ($r=.432$, $p<.05$).
Key words: candidate teachers, multicultural education, gifted education

* *This study partially was presented as proceedings at 23th National Special Congress at Turkey*

** *Assoc. Prof., Bulent Ecevit University, Center for Special Education Services Research & Application Center, Zonguldak, Turkey,*

© 2014 by BEUN OZELMER, Journal of Gifted Education Research / Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi

Journal of **G**ifted **E**ducation **R**esearch, 2014, 2(2), 16-26.
Üstün **Y**etenekliler Eğitimi **A**raştırmaları **D**ergisi, 2014, 2(2), 16-26.
ISSN: 2147-7248, http://uyad.beun.edu.tr/

Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Ve Çok Kültürlü Eğitime İlişkin Tutumları *

Hasan Said TORTOP **

Alış Tarihi: 09 Eylül 2014 **Kabul Tarihi:** 01 Kasım 2014

Özet: Günümüz sorunlu konuları arasında olan çok kültürlü ve üstün yetenekli eğitim, eğitim politikalarında gittikçe önemli hale gelmektedir. Öğretmen eğitiminde bu konular üzerinde önemle durulması kaçınılmazdır. Bu çalışmada öğretmen adaylarının üstün yetenekli ve çok kültürlü eğitime ilişkin tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Veriler 2011-2012 öğretim yılında Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören toplam 120 öğretmen adayından elde edilmiştir. Veri toplama araçları olarak; Üstün Yeteneklilik ve Üstün Yetenekli Eğitime İlişkin Tutum Ölçeği (ÜYETÖ) ve Çokkültürlü Eğitime İlişkin Tutum Ölçeği (ÇETÖ) kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının üstün yetenekli eğitime ilişkin tutumlarının cinsiyet, yaş, bölüm gibi değişkenlere göre farklılaşmadığını ancak çok kültürlü eğitime ilişkin tutumların sadece cinsiyete göre anlamı olarak farklılaştığı görülmüştür ($p<.05$). Ayrıca öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitime ilişkin tutumları ile üstün yetenekli eğitime ilişkin tutumları arasında orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=.432$, $p<.005$).
Anahtar Sözcükler: öğretmen adayları, çok kültürlü eğitim, üstün yetenekli eğitim

GİRİŞ

Günümüzde değişen dünya algısı ile birlikte öğretmen yetiştirme modelleri, öğretmenlerin kullanacakları öğretim modelleri ve teknikleri değişmekte ve farklılaşmaktadır. Bu durum öğretmenlere eskisinde daha fazla yük ve yeni roller getirdiği artık yadsınamaz bir gerçek haline gelmiştir. Öğretmenlerin bu değişen sosyal durumlara uyum sağlayabilen, sadece ulusal ölçekte değil, uluslararası düzeyde küresel konulara duyarlı olabilen, topluma farklılıkları ve ortak yönleriyle çok geniş açıdan bakabilen bireyler olarak yetiştirilmeleri gerekir (Başbay & Bektaş, 2009; Güven, 2001; Şişman, 2009). Artık tek düze bir eğitim yerine bireysel farklılıkların göz önüne alan eğitim anlayışının hakim olduğu günümüzde öğretmenler, güncel ve sorunlu konulardan olan çok kültürlü ve üstün yetenekli eğitim konularıyla sıkça karşı karşıya gelmektedirler. Bu konularla ilgili tartışmalar devam etmektedir. Öncelikle bu iki alana değinilecek, sonra niçin çok kültürlü eğitim ve üstün yetenekli eğitimin birlikte bu araştırmada ele alındığının açıklaması yapılacaktır.

Çokkültürlülük, postmodernizm akımı ile dile getirilen bir kavramdır. Bu kavram ile 1960'lı yıllarda bilhassa Amerika'da göçmen unsurların kültürel farklılıklarının korunması amacıyla ortaya konan bir politikalar ifade edilmektedir. Ardından Avrupa'da da yaygınlaşan bu politikalar, aslında farklı kültürlerle birlikte uyum ve hoşgörü içerisinde yaşayan bir toplum oluşturma idealinden ortaya çıkmıştır (Yalçın, 2002). Kymlicka

* *Bu çalışmanın bir kısmı Türkiye'de 23. Ulusal Özel Eğitim Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.*

** *Doç.Dr. Bülent Ecevit Üniversitesi, Özel Eğitim Hizmetleri Uygulama ve Araştırma Merkezi, Zonguldak, Türkiye,*

© 2014 by BEUN OZELMER, Journal of Gifted Education Research / Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi

(1989)'nın kültür tanımında belli bir bölgede tarihi geçmişi olan, kurumsallaşması az çok tamamlamış ulus vardır. Bu tanımla birlikte çağımızda çokça söylenen çokkültürlülük kavramı birçok açıdan ciddi tartışmaların ortaya çıktığı bir mesele haline gelmiştir (Bannet, 1998). Birlikte yaşayabilme, insanlık tarihinin en önemli problemlerinden biri olarak varlığını sürdürmektedir (Hazır, 2012). Elbette toplumu ilgilendiren bu konunun eğitime yansımaması beklenemez.

Çokkültürlü eğitim ise çokkültürlülük politikalarının eğitimde yer almasını savunan düşünce ve yaklaşımları ifade eder. Dayanağını çeşitli demokratik temelleri olan eğitim ve fırsat eşitliği düşüncesinden alır. Eğitimde amaç eşitsizliği en aza indirmektir. Bu açıdan çok kültürlü eğitim çok farklı kültürleri barındıran dünyada öğrencileri ortak amaçlar için yaşamaya, öğrenmeye ve birlikte çalışmaya hazırlayan disiplinler arası süreçtir (Berstein, 1992; Hidalgo, 1996; Parekh, 2002; Sultana, 1994). Çokkültürlü eğitim farklı anlamlarda tanımlanabilmektedir. Bunların ise; Tüm öğrencilerin akademik başarıya eşit şansının olduğu bir düşünce veya eğitimsel reform; kültürel ve etnik farklılığın hayatiyetini vurgulayan bir felsefe; kültürel çoğulculuğu yansıtan bir reform hareketi; eşitlik, karşılıklı saygı, anlama ve sosyal adalet ilkelerine dayalı bir anlayış; öğrencilerin yaşam biçimlerinin çokluğuna, değişik deneyim ve fikirleri çözümleme modlarına, dünyaya tarihi temelleri ile bakabilen önyargıdan kurtulmuş bir eğitim; farklılık, insan hakları, sosyal adalet ve tüm insanlar için alternatif yaşam biçimlerine dayalı hümanist bir kavram; demokratik eğitim; önyargı, kimlik, çatışma ve yabancılaşma kavramlarını öğreten bir yaklaşım; çeşitli grup ve örgütlerin baskı ve sömürüsüne karşı çıkmaya ilişkin bilgi kazanımı; kültürel farklılığa saygı duyan yaklaşım ve uygulamaları içeren bir eğitim felsefesi; her tür ayrımcılığa karşı duran, sosyal adaletin demokratik prensiplerinin gelişmesine sağlayan kapsamlı okul reformu ve temel eğitim (Banks & Banks, 1993; Baptiste, 1979; Bennett, 1990; Frazier, 1977; Grant, 1977; Nieto, 1992; Parekh, 1986; Sizemore, 1981). Öğretmenler etnik ve kültürel farklılıkların korunması ve teşviğinin, toplumun bir kalitesi olduğunun anlaşılmasına yardım eden tutum ve değerlerin gelişmesi için kolaylaştırıcı rol üstlenmelidirler. Bu durum öğrencilerin özkavramlarını geliştirerek, kendi ve diğer kültürel miraslardan gurur duymasının artmasını sağlayacaktır (Gay,1977).

Günümüzde eğitimde fırsat eşitliği perspektifinden bakılarak, her bireyin yeteneklerinin maksimum düzeyde geliştirmesinin bireysel hakkı olduğu söylemiyle tartışılan bir başka konu ise üstün yetenekli eğitim meselesidir (Ataman, 1998; Levent, 2011). Üstün yetenekli bireyin tanımı şu şekilde yapılabilir; zekâ, yaratıcılık, liderlik kapasitesi veya özel alanlarda yaşıtlarına göre yüksek düzeyde performans gösterdiği uzmanlar tarafından belirlenen öğrencilerdir (MEB, 2007). Üstün yetenekli çocukların, normal programlar yolu ile sağlanamayabilecek geniş kapsamlı eğitim olanaklarına ihtiyaç duydukları buna rağmen ihmal edildikleri birçok araştırmacılar tarafından belirtilmiştir (Abram, 1982; Gallagher, 2003; Mönks & Pflüger,2005; Renzulli & Reis, 1985; Sak, 2011; VanTassel-Baska, 1997). Üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde öğrenciyi aktif kılan, ilk elden deneyim sağlayan yöntem ve tekniklerle zenginleştirilmiş programlarla eğitim gereksinimleri karşılanabilir (Feldhussen, 1986; Freeman, 1999; Hebert & Neumeister, 2000; Renzulli, 1998; Sak, 2011; Tomlinson, 1999). Üstün yetenekli çocuklara sunulan eğitim ve bu eğitimin onların akademik ve duygusal gereksinimlerini karşılamaya etkileri ile ilgili öğretmenlerin bilgi eksikliğinin olduğu birçok araştırmada vurgulanmaktadır (Gallagher, 1996; Gross,1994; Sak, 2011). O yüzden ilk önce yapılması gereken bu çocuklar için oluşturulan programlara ve üstün yetenekli eğitime ilişkin öğretmenlerin tutumlarının ne şekilde olduğunun belirlenmesidir (Davis & Rimm, 2004).

Öğretmenlerin çok kültürlü eğitime ve üstün yetenekli eğitime ilişkin tutumları elbette öğretmen olarak yetiştirilmeleri sırasında aldıkları eğitimle ilgilidir. Bu iki konunun ikisinin de temelinde bireysel farklılıklar olması (zeka ve yetenek ile kültürel bireysel farklılık) ve öğretmen olarak yetiştirilecek kişilerin bireysel farklılıklara olan hoşgörü ve toleranslı olabilecek şekilde eğitim almaları oldukça önemlidir. Yazıcı ve meslektaşları (2009) adaptasyon çalışmasını yaptıkları çokkültürlü eğitim tutum ölçeğinin, farklılık ve demokratik tutum konularında geliştirilmiş bazı ölçeklerle ilişkisinin araştırılması önerisinde bulunmuştur. Bu açıdan bu araştırma alanda çok az çalışma olması (Yazıcı ve diğerleri, 2009) ve bireysel ve kültürel farklılıklara yönelik tutumların birlikte araştırılması açısından oldukça önemlidir.

Araştırmanın genel amacı, günümüzde eğitimin önemli konuları haline gelen çokkültürlü eğitim ve üstün yetenekli eğitim olgularına ilişkin öğretmen adaylarının tutumlarını belirlemektir. Araştırmanın problemi ise öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ve çok kültürlü eğitime ilişkin tutumları nedir? şeklindedir. Alt problemleri ise şu şekildedir;

- Öğretmen adaylarının üstün yetenekli eğitimine ilişkin tutumları okudukları bölüme/cinsiyete/yaşa göre farklılaşmakta mıdır?
- Öğretmene adaylarının çok kültürlü eğitime ilişkin tutumları okudukları bölüme/cinsiyete/yaşa göre farklılaşmakta mıdır?
- Öğretmen adaylarının üstün yetenekli ve çok kültürlü eğitimine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır

YÖNTEM

Bu araştırmada ilköğretim öğretmenlerinin üstün yetenekli ve çok kültürlü eğitime ilişkin tutumları belirlenmeye çalışılmıştır. Var olan bir durumu ortaya koymaya çalışan bir çalışma olduğu için tarama modelinde bir çalışmadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2011).

Çalışma grubu

Araştırmada çalışma grubu olarak Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi'nde 2011-2012öğretim yılında öğrenim göre öğretmen adayları alınmıştır. Basit tesadüfi örnekleme metoduna göre belirlenen her bölümden ortalama 20 öğretmen adayı, toplamda 120 öğretmen adayı çalışma grubunu oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak iki farklı ölçek ve bir bilgi toplama formu kullanılmıştır.

Üstün Yeteneklilik ve Üstün Yetenekli Eğitime İlişkin Tutum Ölçeği: ÜYETÖ, ilk defa Gagne ve Nedau (1981) tarafından geliştirilen (Opinions about the gifted and their education) ölçeğin orjinali 34 maddedir. ÜYETÖ, Siegel & McCoach, (2007), Chipego, (2004) gibi araştırmacılar tarafından yeniden revize edilmiştir. ÜYETÖ, Donerlson (2008) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan ÜYETÖ, 27 madde halinde, 5 li likert tipte kullanılmıştır. ÜYETÖ Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0.91 bulunmuştur. ÜYETÖ ölçeğinin araştırmamızda güvenilirlik katsayısı 0.66 olarak belirlenmiştir. ÜYETÖ, Üstün Yeteneklilerin İhtiyaçları ve Destek Boyutu, Üstün Yeteneklilere Özel Hizmetlere Karşı Olma, Üstün Yeteneklilerin Toplumsal Değeri, Üstün Yeteneklilerin Dışlanması ve İzolasyon, Özel Yetenek Sınıfları Oluşturma, Sınıf Atlatma olmak üzere 6 boyuttan oluşmaktadır Puanlar yükseldikçe olumlu tutuma işaret etmektedir.

Çok Kültürlü Eğitime İlişkin Tutum Ölçeği: Çokkültürlü eğitime ilişkin tutum ölçeği: Ponterotto, Baluch, Greig, & Rivera, (1998) tarafından geliştirilmiştir. Yazıcı ve diğerleri

(2009) tarafından Türkçe uyarlaması yapılmıştır. 20 maddeden oluşmaktadır. ÇEİTÖ için Cronbach alpha güvenirlik katsayısı 0.71 olarak belirlenmiştir. Puanlar yükseldikçe olumlu tutuma işaret etmektedir.

Öğretmen Adayı Demografik Bilgi Formu: araştırmacı tarafından hazırlanan öğretmen adayı demografik bilgi formu, öğretmen adaylarının demografik özelliklerini (cinsiyet, yaş, aile gelir düzeyi, anne-baba eğitim düzeyi, bölüm gibi) belirlemek amacıyla kullanılmıştır.

Veri analizi

Ölçekler sayesinde elde edilen veriler SPSS istatistik analiz paket programı yardımı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde yüzde, frekans t-testi, varyans analizi, pearson momentler çarpımı kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde veri toplama araçları ile elde verilerin ışığında ortaya çıkan bulgular sunulacaktır.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Demografik Özellikleri

		f	%
Cinsiyet			
	Kız	80	66,7
	Erkek	40	33,3
Bölüm			
	Sınıf öğretmenliği	20	16,7
	Fen bilgisi öğretmenliği	20	16,7
	Sosyal bilgiler öğretmenliği	20	16,7
	Türkçe öğretmenliği	20	16,7
	Okul öncesi öğretmenliği	27	22,5
	Zihinsel Engelliler öğrt.	13	10,8
Yaş			
	17-21 yaş	95	79,2
	21-25 yaş	22	18,3
	25 + yaş	3	2,5
Aile Gelir			
	0-750 ¨	18	15,0
	750-1500 ¨	58	48,3
	1500-3000 ¨	40	33,3
	3000 + ¨	4	3,3
Anne Eğitim Düzeyi			
	İlköğretim	84	70,0
	Lise	30	25,0
	Önlisans	4	3,3
	Lisans	2	1,7
Baba Eğitim Düzeyi			
	İlköğretim	52	43,3
	Lise	47	39,2
	Önlisans	15	12,5
	Lisans	6	5,0
Toplam		120	100

Tablo 1'de görüldüğü üzere araştırma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunu kız öğrenciler (% 66.7) oluşturmaktadır. Bölümlerden elde edilen değerlendirmeye alınan anket sayıları okulöncesi ve zihinsel engelliler bölümlerinde okuyan öğretmen adayları haricinde aynıdır. Öğretmen adaylarının aile gelir düzeyleri büyük oranda (% 48,3) 750-1500 şeklindedir. Öğretmen adaylarının anne eğitim düzeyleri büyük oranda (% 70) ilköğretim iken, baba eğitim düzeyleri ilköğretim ve lise düzeyinde yoğunlaşmaktadır.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Çokkültürlü Ve Üstün Yetenekli Eğitime İlişkin Tutum Ortalamaları

	Çokkültürlü Eğitim Tutum Ortalaması	Üstün Yetenekli Eğitim Tutum Ortalaması
Kişi sayısı	120	120
Ortalama	3.4704	3.2679

Tablo 2'de görüldüğü üzere öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitime ilişkin tutum ortalamaları orta düzeyin biraz üstünde ($\bar{X}$=3.47) iken, üstün yetenekli eğitime ilişkin tutumları orta düzeyin çok az üstünde ya da kararsızlık durumu olarak yorumlanabilir ($\bar{X}$=3.26). Tutum puanlarının 4.00 üzerinde olması çok olumlu tutuma işaret eder, 2.00 altında olması ise çok olumsuz tutuma işaret eder (Gagné, 1991). Tutum puanları 2.75 ile 3.25 arasında kararsızlık durumunu gösterir (Gagné, 1991).

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Çok Kültürlü Eğitime İlişkin Tutumlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	**N**	$\bar{X}$	**S**	**sd**	**t**	**p**
Üstün Yet.Tutum	Kadın	80	70,7125	7,9511	118	2,343	.021*
	Erkek	40	66,8000	9,8429			
ÇokKültürlüTutum	Kadın	80	89.1625	10.1313	118	1.44	.151
	Erkek	40	86.3750	9.6202			

Tablo 3'te görüldüğü gibi öğretmen adaylarının üstün yetenekli eğitime ilişkin tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bir göstermektedir [$t_{(118)}$=2,343, p<.05]. Ancak öğretmen adaylarının çokkültürlü eğitime ilişkin tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t_{(118)}$=1,44, p>.05].

Tablo 4. Öğretmen adaylarının üstün yetenekli eğitime ve çok kültürlü eğitime ilişkin tutumlarının öğrenim gördükleri bölüme göre ANOVA sonuçları

		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık
Üstün Yet. Tutum	Gruplararası	534.300	5	106.860	1.069	.381
	Gruplariçi	11391.166	114	99.923		
	Toplam	11925.467	119			
ÇokKültürlü Tutum	Gruplararası	745,185	5	149,037	2,014	,082
	Gruplariçi	8435,807	114	73,998		
	Toplam	9180,992	119			

Tablo 4'te görüldüğü üzere öğretmen adaylarının üstün yetenekli eğitime ve çok kültürlü eğitime ilişkin tutumları öğrenim gördükleri bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (p>.05).

Tablo 5. Öğretmen adaylarının üstün yetenekli eğitime ve çok kültürlü eğitime ilişkin tutumlarının aile gelir düzeyine göre ANOVA sonuçları

		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık
Üstün Yet. Tutum	Gruplararası	169.713	3	56.571	.558	.644
	Gruplariçi	11755.753	116	101.343		
	Toplam	11925.467	119			
Çokkültürlü Tutum	Gruplararası	297.993	3	99.331	1.297	.279
	Gruplariçi	8882.998	116	76.578		
	Toplam	9180.992	119			

Tablo 5'te görüldüğü üzere öğretmen adaylarının üstün yetenekli eğitime ve çok kültürlü eğitime ilişkin tutumları öğrenim gördükleri aile gelir düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (p>.05).

Tablo 6. Öğretmen adaylarının üstün yetenekli eğitimine ilişkin tutum ve çok kültürlü eğitimine ilişkin tutumlarının korelasyon sonuçları

		Üst.Yet.Tutum	ÇokKült.Tutum
ÜstünYetenekli Tutum	Pearson Korelasyon	1.000	.432**
	Anlamlılık düzeyi	.	.000
	Kişi sayısı	120	120
Çokkültürlü Tutum	Pearson Korelasyon	.432**	1.000
	Anlamlılık düzeyi	.000	.
	Kişi sayısı	120	120

** Korelasyon anlamlılık düzeyi 0.01

Tablo 6 da görüldüğü gibi öğretmen adaylarının üstün yetenekli eğitimine ilişkin tutumları ile çok kültürlü eğitime ilişkin tutumları arasında orta düzeyde bir ilişki belirlenmiştir (r=0,432, p<0.05). Buradan öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin zeka ve yetenek açısından bireysel farklılıkları olan bireyler oldukları hakkında farkındalıkları ile öğrencilerin kültürel farklılıkları olabileceği şeklindeki farkındalıkları sayesinde iki eğitime benzer pencerelerden bakma eğiliminde oldukları söylenebilir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışmada, öğretmen adaylarının günümüzün önemli konuları arasında olan üstün yetenekli ve çokkültürlü eğitim hakkındaki tutumları incelenmiştir. Yazıcı ve diğerleri (2009) öğretmenler yaptıkları görüşmelerde, bu alanda en önemli önyargı veya bilgi eksikliğinin çokkültürlü eğitimi sadece etnik sorunlarla ilişkili bir konu olarak görülmesi olduğunu belirtmektedir. Bu noktada öğretmen adaylarının çokkültürlü eğitime ilişkin tutumlarının orta düzeyin üstünde oluşu ($\bar{X}$=3.47), öğretmen olacak bireylerde bu tür bir algılamanın çok da fazla olmayacağını göstermektedir. Çokkültürlü eğitimin toplumsal kültür, din, sosyal grup ve cinsiyet farklılığından kaynaklanan birçok boyutları vardır (Yazıcı ve diğerleri, 2009). Bu boyutlarla ilgili farkındalığın oluşması öğretmen olacak bireyler açısından önemlidir.

Yazıcı ve diğerleri (2009) çok kültürlü eğitim tutum ölçeği adaptasyon çalışmasında öğretmenlerin çok kültürlü eğitime ilişkin tutumlarının cinsiyete göre farklılaşmadığını bulmuştur ($p<.05$). Benzer bulgu araştırmada da bulunmuştur [$t_{(118)}=1,44$, $p>.05$]. Araştırmada öğretmen adaylarının okudukları bölüme göre çok kültürlü eğitime ilişkin tutumları anlamlı bir farklılık göstermezken ($p>.05$), Yazıcı ve diğerleri (2009) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin çok kültürlü eğitime ilişkin tutumları branşlarına göre anlamlı farklılık göstermiştir. Yaptığımız çalışmaya bakıldığında üstün yetenekli eğitime ilişkin tutumlarını öğretmen adaylarının okudukları bölüme göre farklılaşamadığı bulgusunda (p değeri=.381) iken, çok kültürlü eğitime ilişkin tutumların öğrenim görülen bölüme göre farklılaşmadığı bulgusunda ($p=.082$) olması yani anlamlılık düzeyine yakın olması dikkat çekicidir.

Çokkültürlü eğitim, tektipçilik yerine bireysel farklılıkları dikkate alınmasını ve çoğulculuğu savunmaktadır. Çokkültürlü eğitimin hala bazı açılardan eleştiriler görmektedir. Bu tartışmalar, çok kültürlü eğitimin etnik köken kültürünü güçlendirerek, ortak kültürü zayıflattığı iddiasıyla ortaya atılmaktadır (Parekh, 2002). Olması gereken, ortak kültür, tek tipleştirme üzerinden değil, farklılıkların kabulü üzerine kurulmalıdır (Gür, 2012). Bireylerin kültürel farklılıklarının yanında zeka ve yetenek olarak da farklılıklarının olduğunu, bu açıdan da üstün yetenekli bireylerin de eğitim gereksinimlerinin karşılanmasının bireysel hakları olduğu artık kabul görmektedir. Ülkemizde de üstün yetenekli eğitimle ilgili girişimler hızla devam etmekte, bu eğitimin verimli bir şekilde gerçekleştirilme çabaları sürmektedir.

Yapılan araştırmada öğretmen adaylarının üstün yetenekli eğitime ilişkin tutum puanlarının yorumlanmasında 2.72-3.25 arasının kararsız olması (Gagne, 1991), bulguların da ($\bar{X}$=3.26) sınırda olması düşündürücüdür. Bu durum toplumuzda, öğretmen yetiştirme politikalarımızda üstün yetenekli eğitime ilişki duruşumuz tam olarak netleşmediğinin bir göstergesi olarak da düşünülebilir. Üstün yetenekli eğitime ilişkin tutumların cinsiyete göre anlamlı bir farklılık belirlenmiştir ($p<.05$). Bayan öğretmen adaylarının, erkek öğretmen adaylarına göre tutum puanları daha düşüktür. Elde edilen veriler ışığın öğretmen adaylarının kararsız denilebilecek bir tutumda olunmasının, Yazıcı ve diğerleri (2009) da belirttiği gibi öğretmenlerin farklılık ve çokkültürlülük bilinci ve eğitimi konusunda bilgilendirilme ihtiyacında oldukları durumunun teyididir. Öğretmen yetiştirmede, lisans programlarında öğretmen adaylarına, öğrencilerin bireysel ve kültürel farklılıklarının bilincinde olabilecekleri şekilde eğitim verilmesi oldukça önemlidir. Kültürel farklılıkların insanlığın ortak bir birikimi haline getirilmesinde, ulusal birlik ve beraberliğin, toplumsal barışın sağlanmasında, öğretmenlerin büyük rolü bulunmaktadır.

Yazıcı ve diğerleri (2009) çok kültürlü eğitim tutum ölçeğinin farklılık ve demokratik tutum konularında geliştirilmiş bazı ölçeklerle ilişkisinin araştırılması önerisinde bulunmuştur. Yapılan çalışmada öğrencilerin zeka ve yetenek gibi bireysel farklılıklarında biri olan üstün yeteneklilik ve üstün yetenekli eğitime ilişkin tutumlarını ölçmeye yarayan ÜYETÖ ile ilişkisi araştırılmış ve orta düzeyde bir ilişki belirlenmiştir ($r=0.432$).

Bireysel farklıkların önemsendiği gelişmiş ülkelerde üstün yetenekli eğitimle ilgili yasal düzenlemelerin, araştırmaları ve uygulamaların artarak devam ettiği görülmektedir (Mönks ve Pflüger, 2005). Öğretmen adaylarındaki üstün yetenekli eğitime ilişkin ne olumlu ne de olumsuz tutumu göstermeyen kararsız durum, ülkemizde üstün yetenekli eğitime ilişkin genel politika seyrinin bir yansıması olarak da görülebilir. Bu açıdan ülkemizin de üstün yetenekli eğitimle ilgili duruşunu yeniden gözden geçirerek, öğretmen yetiştirme, eğitim programları geliştirme alanlarındaki eksiklerini gidermesi gerekmektedir.

EXTENTED ABSTRACT

Purpose and Significance: Nowadays, development and developing countries be required to facing problematic issues between which are gifted education and multicultural education. These concepts been taken care like equality and justice perspectives and having kept on discussions. In this respect it is a unavoidable situation for school of education having sensibility this social topics and give attention importance at teacher education. Teachers have more responsibility and qualification for providing educational necessities of students which have differences in views of cultural, intelligent and ability. In this study was aimed to investigate candidate teachers' attitudes towards gifted education and multicultural education. Their attitudes towards these areas has been searched how differentiated from gender/age/department.

Methods: This research has been used survey model which quantitative research model. The study group of research was randomly selected 120 candidate teachers at Bulent Ecevit University Eregli Educational School at 2011-2012 educational term. As a data tools; Opinions of Gifted and Their Education (OGTE) was developed by Nedau & Gagne (1985). OGTE was use revised version by McCoach & Siegle (2007). OGTE consisted of 6 dimensions; Needs and support, Resistance to objections, Social value, Rejection, Ability grouping, School acceleration.Teacher Multicultural Attitude Survey (TMAS) developed by Ponterotto et al. (1998). TMAS adapted from Turkish version by Yazıcı et al. (2009), it was consisted of 20 five likert type items. Demographic Knowledge Form (DKF); DKF was used to determine candidate teachers' demographics such as department, gender, age, their parents educational and socio-economic level. Obtained data from the five likert type scales analyzed by SPSS program. Percentage, frequency, t-Test, variance analysis and Pearson moment correlation was used statistics analysis.

Results: This study, mean points candidate teachers' attitudes towards gifted education ($\bar{X}$=3.26) was little over the medium level. The mean points candidate teachers' attitudes towards multicultural education ($\bar{X}$=3.47) higher than teachers' attitudes towards gifted education. Candidate teachers' attitudes towards multicultural education were not differences according to gender/age/department/socio-economic level ($p>.05$). Candidate teachers' attitudes towards gifted education only were differences according to gender ($p<.05$), but the other factors did not. Besides there was a relationship candidate teachers attitudes towards gifted education between multicultural education ($r=.432$, $p<.005$).

Discussion and Conclusion: At the results of study, it must be handle gifted and multicultural education issues in the context of equality, and then it has been became a general view for developing society in the views of provide educational necessity of all persons and social consistency. It is important issue that revising the curriculum to developing for teachers' awareness lives questions related with teacher education. Being relation between candidate teachers' attitudes towards gifted education and multicultural education, it was show that there was same awareness level about students' cultural differences and personal differences such as intelligent and aptitudes. It may be comment candidate teachers' perspectives parallel with gifted and multicultural education.

KAYNAKLAR

Abram, G.C. (1982). *Gifted education: the recruitment/selection process of teachers for gifted elementary programs and the perceptions of teachers and principals*. Doctoral Thesis, University of Southern California, USA.

Ataman A., (1998). *Üstün Zekalılar ve Üstün Yetenekliler*, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 183-185.

Banks, J.A. & Banks, C.A.M. (1993). *Multicultural education: Issues and perspectives* (2nd ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Bannet, D. (1998). *Multicultural States-Rethinking Difference and Identitiy*. Routledge, London.

Baptiste, H.P. (1979). *Multicultural education: A synopsis.* Washington, D.C.: University Press of America.

Başbay, A. & Bektaş, Y. (2009).Çokkültürlülük Bağlamında Öğretim Ortamı ve Öğretmen Yeterlilikleri. *Eğitim ve Bilim*, 34(152), 30-43.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.,K., Akgün, Ö.,E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri,* PegemA yayıncılık, 8. baskı, Ankara.

Bennett, C.I. (1990). *Comprehensive multicultural education: Theory and practice* (2nd ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Chipego, A. (2004). Factors associated with the attitudes of elementary level classroom teachers toward gifted education. Widener University. (Doctoral Dissertation, UMI No. 3120729)

Davis, G., & Rimm, S. (2004). *Education of the gifted and talented* (5th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Donerlson, E.R., (2008). *Elementary school teachers' attitudes and beliefs toward teaching gifted students in heterogeneous classrooms.* Doctoral Thesis. Walden University.

Feldhussen, J. F. (1986). *A conception of giftedness: conception of giftedness*. In RJ. Steinberg, J.E Davidson (Eds), Conception of Giftedness. New York: Cambridge University press.

Frazier, L. (1977). The multicultural facet of education. *Journal of Research and Development in Education*, 11, 10-16.

Gay, G. (1977). Curriculum for multicultural education. In F. H. Klassen & D. M. Gollnick (Eds.), *Pluralism and the American teacher: Issues and case studies* (pp. 31-62). Washington, DC: American Association of Colleges for Teacher Education.

Gagne, F., & Nadeau, L. (1985). Dimensions of attitudes toward giftedness. In A. H. Roldan, (ed.), *Gifted and talented children, youth and adults: Their social perspective and culture* (pp. 148-170). NY: Trillium Press.

Gagné, F. (1991). Brief presentation of Gagné and Nadeau's attitude scale: *Opinions about the gifted and their education*. Montreal: University of Québec.

Gallagher, J. J. (1996). Educational research and educational policy: The strange case of acceleration. In C. P. Benbow & D. Lubinski (Eds.), *Intellectual talent: Psychometric and social issues* (pp. 83-92). Baltimore: The John Hopkins University Press.

Gallagher, J. J. (2003). Issues and challenges in the education of gifted students. In N. Colangelo & G. A. Davis (Eds.), *Handbook of gifted education* (3rd ed.) (pp. 11-23). Boston: Pearson Education.

Grant, C.A. (1977). *Multicultural education: Commitments, issues, and applications.* Washington, D.C.: Association for Supervision and Curriculum Development.

Gross, M. U. M. (1994). Changing teacher attitudes to gifted students through inservice training. *Gifted and Talented International, 9*(1), 15-21.

Gür, B.S. (2012). Eğitimde tektipçilik yerine ortak kültür. Sabah Gazetesi: Retrieved from: http://www.sabah.com.tr/Perspektif/Yazarlar/gur/2012/06/16/egitimde-tektipcilik-yerine-ortak-kultur

Güven, İ. (2001). Öğretmen Yetiştirmenin Uluslararası Boyutu. *Milli Eğitim Dergisi*,150, 20-28.

Hazır, M. (2012). Çokkültürlülük teorisine çağdaş katkılar ve bireysel haklar-grup hakları ekseninde çokkültürlülüğü tartışmak. *Akademik İncelemeler Dergisi*. 7(1), 1-28.

Hébert, T. P., & Neumeister, K. L. S. (2000). University mentors in the elementary classroom: supporting the intellectual, motivational, and emotional needs of high-ability students. *Journal for the education of the gifted*, 24, 122-148.

Kymlicka,W. (1989). *Liberalism, community and culture*, Oxford University Press.

Lassig, Carly J. (2009). Teachers' attitudes towards the gifted: the importance of professional development and school culture. *Australasian Journal of Gifted Education*, 18(2), 32-42.

Lassig, C. J. (2009). *Teachers' attitudes towards the gifted : the importance of professional development and school culture.* Australasian Journal of Gifted Education, 18(2). pp. 32-42.

Levent, F. (2011). *Üstün yenekli çocukların hakları el kitabı, anne baba ve öğretmenler için.* Çocuk vakfı yayınları, İstanbul.

McCoach, D. & Siegle, D. (2004). What predicts teachers' attitudes toward the gifted? *Gifted Child Quarterly*, 51, 246.

Mönks, F.J. & Pflüger, R. (2005*). Gifted Education in 21 European Countries: Inventory and Perspective.* Retrieved June 18, 2012, from *www.bmbf.de/pub/gifted_education_21_eu_countries.pdf*

Nieto, S. (1992). *Affirming diversity: The sociopolitical context of multicultural education.* New York: Longman.

Ponterotto, J.G., Baluch, S., Greig T., & Rivera, L. (1998). Development and initial score validation of the teacher multicultural attitude survey. *Educational and Psychological Measurement*, *58*(6), 1002-1016.

Renzulli, J. S. & Reis, S. M. (1985). *The schoolwide enrichment model: A comprehensive plan for educational excellence*. Mansfield Center, CT: Creative Learning Press.

Sak, U. (2011). Üstün yetenekliler eğitim programları modeli (ÜYEP) ve sosyal geçerliliği. Eğitim ve Bilim. 36(161), 1-17.

Siegle, D., & McCoach, B. (2004). *Opinions about the gifted and their education*. Paper presented at the American Education Research Association Annual Meeting, Montreal, Canada.

Sizemore, B.A. (1981). The politics of multicultural education. *Urban Education*, 5, 4-11.

Sultana, Q. (1994). *Evaluation of multicultural education's understanding and knowledge in freshman level candidate*. Annual Meeting of The Mid-South Educational Research Association. ERIC Digest ED 1174138131262.

Şişman, M. (2009). Öğretmen Yeterlilikleri: Modern Bir Söylem ve Retorik. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 10(3), 63–82.

Tomlinson, C. A. (1999). *The differentiated classroom: Responding to the needs of all learners*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

Yalçın, C. (2002). Çokkültürcülük Bağlamında Türkiye'den Batı Avrupa Ülkelerine Göç. *C.Ü Sosyal Bilimler Dergisi*,26(1), 45-60.

Yazıcı, S., Başol, G., Toprak, G.(2009). Öğretmenlerin çokkültürlü eğitim tutumları: Bir güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi.* 37, 229-240.

VanTassel-Baska, J. (1997). Excellence as a standard for all education. *Roeper Review, 20*(1), 9-12